

EXEGESIS VII

RAMBAN, K'LI YAKAR, MOSES MENDELSSOHN, MALBIM

NAḤMANIDES

(MOSHE BEN
NAḤMAN;
SPAIN AND LAND
OF ISRAEL, 1194–
1270)

- Naḥmanides (Ramban) stood at a critical juncture in the history of medieval *parshanut*. The era of rationally inspired, philologically guided interpretation epitomized by Ibn Ezra had come to a bitter end with the launching of the Reconquista, the Christian reconquest of Spain and Portugal, and in northern, Christian Spain, the influence of the talmudically inclined French *Ba`alei ha-Tosafot* was growing. Provence, situated between France and Spain, was the locale in which the controversy over the philosophical writings of Maimonides began in 1233 with the burning of parts of the *Guide for the Perplexed*, and Kabbalah was about to debut with the appearance, in Northern Spain, of the *Zohar*.

I shall set as my guiding light
the flames of the pure menorah,
the commentaries of **Rabbi
Shelomo [Rashi]**, an ornament
of beauty and a diadem of
splendor.

He wears the crown of Bible,
Mishnah and Gemara; his are
the rights of the firstborn.

I shall contemplate his words
and grow in my love for them;
with them I shall negotiate and
I shall investigate every use of
peshat and *derash* and every
collected Aggadah cited in his
commentaries.

ואשים למאור פני נרות המנורה
הטהורה,
פרושי **רבינו שלמה**, עטרת צבי
וצפירת תפארה.

מוכתר בנימוסו במקרא במשנה
ובגמרא;
לו משפט הבכורה.

בדבריו אהגה, באהבתם אשגה,
ועמהם יהיה לנו משא ומתן,
דרישה וחקירה.
בפשטיו ומדרשיו וכל אגדה בצורה
אשר בפירושיהם זכורה.

-
- With Rabbi Abraham Ibn Ezra, we shall conduct an open rebuke and secreted love.
 - May God, whom alone I fear, save us from the day of wrath, spare me from error and all manner of sin and offense,
 - lead me on the true path, open before me the gates of illumination, and make me worthy of the day of glad tidings.

- ועם רבי אברהם בן עזרא. תהיה לנו תוכחת מגולה ואהבה מסותרת.
- והאל אשר ממנו לבדו אירא. יצילנו מיום עברה יחשכני משגיאות ומכל חטא ועברה.
- וידריכני בדרך ישרה. ויפתח לנו שיערי אורה. ויזכנו ליום הבשורה.

בראשית י' (ח) וְכוֹשׁ יִלְד אֶת־נִמְרֹד הוּא הֵחָל לְהִזּוֹת גִּבּוֹר בְּאֶרֶץ:
(ט) הוּא־הִיא גִבּוֹר־צִיד לְפָנָי ה' עַל־כֵּן יֹאמַר כְּנִמְרֹד גִּבּוֹר צִיד לְפָנָי ה':

"הוא היה גיבור ציד לפני ה'" צד דעתן של בריות בפיו ומטען למרוד במקום.
"על כן יאמר". על כל אדם מרשיע בעזות פנים ויודע ריבונו ומתכוין למרוד
בו יאמר: זה כנמרוד. לשון רש"י, וכן דעת רבותנו (עירובין נ"ג, א').

"He was a valiant hunter before God." He would ensnare the minds of men with his speech and corrupt them to rebel against God. "Therefore, it was said." Of every arrogant sinner who recognizes his Creator and intentionally rebels against Him, it was said: "This one is like Nimrod." This is the language of Rashi, and it is also the opinion of our Sages.

ורבי אברהם פירש הפך העניין על דרך פשוטו, כי הוא החל להיות גבור על החיות לצוד אותן. ופירש "לפני ה'" שהיה בונה מזבחות ומעלה את החיות לעולה לפני השם.

Rabbi Avraham, however, interpreted the matter contrariwise according to the way of *peshat*, [saying] that [Nimrod] began to exhibit valor over animals by trapping them. He also interpreted "before God" as "He would build altars and offer those animals as sacrifices before God."

ואין דבריו נראין, והנה הוא מצדיק רשע, כי רבותינו ידעו רשעו בקבלה.

His opinion does not have the appearance [of truth].
Moreover, he is vindicating a villain, because our Sages were aware of [Nimrod's] villainy via tradition.

רמב"ן בראשית י"ח:א'

ובספר מורה הנבוכים (רמב"ם מורה נבוכים ב':מ"ב) נאמר כי הפרשה כלל ופרט. אמר הכתוב תחלה כי נראה אליו השם במראות הנבואה, ואיך היתה המראה הזאת: כי נשא עיניו במראה והנה שלשה אנשים נצבים עליו, ויאמר אם נא מצאתי חן בעיניך – זה סיפור מה שאמר במראה הנבואה לאחד מהם, הגדול שבהם.

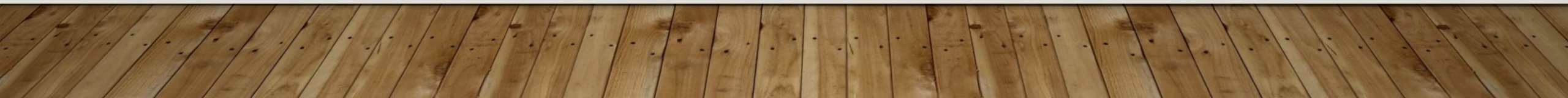
ואם במראה לא נראו אליו רק אנשים אוכלים בשר, איך אמר: וירא אליו י"י, כי הנה לא נראה לו השם לא במראה ולא במחשבה, וככה לא נמצא בכל הנבואות. והנה לדבריו לא לשה שרה עוגות, ולא עשה אברהם בן בקר, וגם לא צחקה שרה, רק הכל מראה. ואם כן, בא החלום הזה ברב ענין כחלומות השקר כי מה תועלת להראות בו כל זה.

In the book Moreh Nebuchim it is said that this portion of Scripture consists of a general statement followed by a detailed description. Thus Scripture first says that the Eternal appeared to Abraham in the form of prophetic visions, and then explains in what manner this vision took place, namely, that he [Abraham] lifted up his eyes in the vision, and lo, three men stood by him, and he said, if now I have found favor in thy eyes. This is the account of what he said in the prophetic vision to one of them, namely, their chief.

Now if in the vision there appeared to Abraham only men partaking of food, how then does Scripture say, And the Eternal appeared to him, as G-d did not appear to him in vision or in thought? Such is not found with respect to all the prophecies. And according to his words, Sarah did not knead cakes, nor did Abraham prepare a bullock, and also, Sarah did not laugh. It was all a vision! If so, this dream came through a multitude of business, like dreams of falsehood, for what is the purpose of showing him all this

SHLOMO EPHRAIM LUNTSCHITZ (1550-1619)

כלי יקר

ויקרא פרשת ויקרא פרק ב

“Every meal offering shall be salted.” in order to make the Holy One sovereign over all the apparent contradictions in the world that have caused many to leave the faith, saying that two opposites cannot derive from one source. It is the nature of salt to be contradictory. It has the effect of fire and heat as well as that of water, to the extent that Kabbalists have said that it represents the attributes of justice and compassion. That is why it is called “God’s covenant,” because with this offering one makes a covenant with God to rule over all the opposites.

(יג) “וכל קרבן מנחתך במלח תמלח.” כדי להמליך את הקב”ה על כל ההפכים הנראין בעולם וגרמו לרבים לצאת למינוות לומר מהתחלה אחת לא יצאו שני הפכים. והנה מלח יש בטבעו דבר והפכו, כי יש בו כח האש והחמימות ותולדות המים, עד שאמרו חכמי הקבלה שהוא כנגד מדת הדין ומדת הרחמים. על כן נקרא “ברית אלהים” כי בהקרבה זו כורתים ברית עם ה’ להשליטו על כל ההפכים.

To be more precise, he maintained that man actually comprises three elements: “Soul from *heaven* and body from *earth*, made clay by means of *water*.” In his characteristic homiletic style, Luntschitz elaborated: The first letters of the Hebrew words for earth (*eret*), sea (*yam*), and heaven (*shamayim*), form the acronym “*ish*” (*aleph-yod-shin*) - man. If one cancels the mundane in oneself (*aleph*) or subordinates it to the spiritual, the remaining two elements form the word “*yesh*” (*yod-shin*) – being, or existence; a positive value. However, if one annuls the heavenly (*shin*) or allows the quotidian to supersede it, all that remains is “*i*” (*aleph-yod*) – void, or naught.

ארץ

ים

שמים

שמות פרשת משפטים פרק כב:כד

The needy one is doing more for you than you are doing for him! As we learn in Baba Batra (10a): “The rabbis taught. R. Meir would say... when asked: If your god loves the needy, why does he not provide for them? The answer is: In order to spare us from the judgement of hell.” That being the case, you are doing him a temporal favor, while he is doing you an eternal favor. You give him a cent, and God repays you twofold twice over. Therefore, it states: “[The name of the man] to whom I did [a favor] today is Boaz” (Ruth 2:9). And our sages have said: “The needy person does more for the householder than he does for the needy” (Leviticus Rabba 34:8). That is why [our verse] states: “the needy among you,” using the term “among you” because he is among you; he has become impoverished—to make you meritorious.

שיותר העני עושה עמך ממה שאתה עושה עמו! כדמסיק בבבא בתרא (י א) תניא היה ר' מאיר אומר וכו', ומסיק שם: אם אלהיכם חפץ בעניים למה אינו מפרנסן? אף אתה אמור לו כדי להנצל אנו מדינה של גיהנום. ואם כן: אתה עושה עמו חיי שעה, והוא עושה עמך חיי עולם; אתה נותן לו פרוטה, והקב"ה משלם לך פי שנים כפלים. לכך נאמר (רות ב ט) "אשר עשיתי עמו היום בועז". ואמרו חז"ל (ויקרא רבה לד ח): יותר העני עושה עם הבעל בית ממה שהבעל בית עושה עם העני. לכך נאמר כאן "את העני עמך", ויכלול לשון עמך לפי שהוא עמך על כן בא לידי עוני כדי לזכותך:

כלי יקר שמות פרשת משפטים פרק כג (ה) "...וחדלת מעזוב לו עזוב תעזוב עמו."

This is a rebuff to the minority of Jewish needy who throw themselves on to the public [weal] and refuse to undertake any manner of labor—even if they have the capacity to take a job or something similar with which they could feed their hungry households—protesting if they are not given their sustenance. This God did not command, rather “you must make every effort to help him.” The needy person must [first] do everything in his ability; then every [other] Jew becomes obligated to assist him and support him and provide whatever he requires.

. ומכאן תשובה על מקצת עניים בני עמינו המטילים את עצמם על הציבור ואינן רוצים לעשות בשום מלאכה, אף אם בידם לעשות באיזו מלאכה או איזה דבר אחר אשר בו יכולין להביא שבר רעבון ביתם, וקוראים תגר אם אין נותנים להם די מחסורם. כי דבר זה לא צוה ה' כי אם "עזוב תעזוב עמו", "הקם תקים עמו". כי העני יעשה כל אשר ימצא בכוחו לעשות; ואם בכל זה לא תשיג ידו, אז חייב כל איש מישראל לסעדו ולחזקו וליתן לו די מחסורו אשר יחסר לו.

כלי יקר בראשית פרשת וירא פרק יט (יז) "אל תביט אחריו... ותבט אשתו מאחריו"

"Do not look behind [alt: after] you." Lot and his wife were distressed over the fact that they had not rescued all their money. Therefore does it state, "His wife looked behind him and she became a pillar of salt," whereas it should have said, "behind herself." According to the sages who said, "She became a pillar of salt because she sinned by refusing to give salt to the needy" (Genesis Rabba 50:4), there is a difficulty: Why was she punished just this time? Rather, since it was just now that she became distressed over the loss of her money she looked at what would transpire after the death of her husband and that is why it says: "behind [after] him," because she thought that he would leave nothing behind and she would have nowhere whence to draw her ketubah. That is why this [particular] glance became her undoing...

. לפי שלוט ואשתו היו מצטערים על שלא הצילו גם את כל ממונם, לכך נאמר "ותבט אשתו מאחריו ותהי נציב מלח"; מאחריה מבעי לה להביט. ואם כדברי חז"ל (בראשית רבה נ ד) "שנעשית נציב מלח לפי שחטאה במלח שלא נתנה לעני", קשה: למה נענשה דוקא בפעם הזאת? אלא, לפי שעכשיו נצטערה על איבוד ממונה, והביטה במה שיהיה אחרי מות בעלה, זה שאמר "מאחריו". כי אמרה שבעלה לא ישאיר אחריו מאומה, ולא יהיה לה מקום לגבות כתובתה ממנו, על כן היתה הבטה זו לה למזכרת עוון.

HAYYIM IBN ATTAR

אור החיים

(1696-1743)

INTRODUCTION

Moshe wrote the entire Torah at God's dictate, verbatim (*milah b'milah*). Its words are finite, and its letters are counted out.

Who can express several ideas simultaneously in one utterance, as God has managed with wisdom that eludes mortal man and is a reservoir of life-giving water?

ויכתב משה את התורה הזאת מפי א'להים מלה במלה. ספורות

תיבותיה, מנויות אותיותיה. מי זה

ימלל ספורות דעות באו יחד בדבור

אחד אשר הכין [ה'] בחכמה נעלמה

מעיני כל חי, שם באר מים חיים.

ספר חפץ ה'

It is well known that the *p'shat* is the [outer] garb of Torah, while the essence and foundation of Torah is its unseen mystery (*sod*). Since [Torah] was given to mortal man, God provided it with an outer garb to prevent just anyone from extracting it [i.e., the essence].

הנה ידוע הוא כי התלבשות
התורה הוא הפשט,
וגופי התורה ועיקרה הינו
הסוד אשר בלתי נראה.
ולהיות כי ניתנה לבשר ודם,
עשה לה, ב"ה, מלבוש לבל
יפשטו ידיהם כל הבא ליטול.

ונראה כי ישוב המאמרים הוא כי הוא אמת שכל דבר תורה נאמר למשה, ואין חכם יכול לדעת יותר ממה שידע משה, והגם שתצרף כל דורות ישראל מיום מתן תורה עד שתמלא הארץ דעה – אין חידוש שלא ידע משה.

אבל ההפרש הוא כי משה, נתן לו ה' תורה שבכתב ותורה שבע"פ, והנה האדון ב"ה בחכמתו ית' רשם בתורה שבכתב כל תורה שבע"פ שאמר למשה. אבל לא הודיע למשה כל מה שנתן לו בע"פ – היכן רמז בתורה שבכתב. וזו היא עבודת בני ישראל, עמלי תורה, שיישבו ההלכות שנאמרו למשה, והסודות והדרשות כולן, יתנו להם מקום בתורה שבכתב... ועד היום, זו היא עבודת הקדש בני תורה, לדייק המקראות וליישבם עפ"י המאמרים שהם תורה שבע"פ.

It appears that the reconciliation of the statements is that both are true: every word of Torah was revealed to Moses. No sage can know more than Moses knew. Even if we were to combine all the generations of Jews from the time of the revelation of the Torah until the earth shall be filled with divine knowledge, there would be no innovation that was not known to Moses.

The distinction is that Moses received the Written Law and the Oral Law; God, in His wisdom, having inserted all of the Oral Law into the Written Law that was revealed to Moses, but without having informed Moses where the Oral is alluded to in the Written. This is the responsibility of the Jewish people who labor in Torah: To grant the *halakhot*, along with the mysteries and homilies that were revealed to Moses a place to reside in the Written Law.

Down to this very day, this is the sacred labor of Torah students: To analyze Scripture and resolve [its difficulties] according to the dictates of the Oral Law. (Leviticus 13:37)

MOSES MENDELSSOHN

(1729-1786)

תרגום אשכנזי ב

(טו) לְנִפְתָּלִי אַחֲרַע בֶּן־עֵינָן: אֵלֶּה
 קְרִיאֵי הָעֵדָה גִּשְׁיֵאִי מִפְּזוֹת אֲבוֹתָם
 רֵאשֵׁי אֲלָפֵי יִשְׂרָאֵל הֵם: (יז) וַיִּקַּח
 מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה
 אֲשֶׁר נָקְבוּ בִשְׁמוֹת: (יח) וְאֵת כָּל־
 הָעֵדָה הִקְהִילוּ בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי
 וַיִּתְּלֻדּוּ עַל־מִשְׁפַּחָתָם לְבֵית אֲבוֹתָם
 בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה
 וּמַעֲלָה לְגַלְגֻּלָּתָם: (יט) כָּאֲשֶׁר צִוָּה

ת"א ויקח משהו ל"א ח"א : לפני יחידה מסומן מס :

אָן צוואנג יאָהרען אָן אינד דאָרפער, הויפט פֿיר הויזט: (יט) אַז וואָ דער עינגע דעם משה בע-

תרגום אונקלוס

אשר יבנה ביתו (ט) אלון בערגי הישעם ברכו ישיב אברהם
 בישו אלפסא דישבאל אטין: (י) ויבדו משה ואהרן את מדינת
 האלון ואתקדשו השעון: (יא) בית כל פנישעא פגשו בחד
 ליתא תנעא ואחרתם על זרעתהון לבית אברהם בשרון
 ישעון דבד עזרין ענין וליאלא לליאללתהון: (יב) פטא פסקיד

(טז) אלה סרואי העדה .
הנקדמים לכל דבר חשיבות
שבעים: (יז) האנשים
האלה. חת שנים עשר
נשיאים הללו: אשר נקבו .
לובקן בשמות: (יח) ויתילדו
וא' להתיחס על השצט:

במור

[illegible]

[illegible]

6

[illegible][illegible]

7

[illegible]

—

There are two main reasons why you should not use a single word to describe a person. First, it is not always possible to find a single word that describes a person. Second, it is not always possible to find a single word that describes a person's personality. For example, if you are looking for a word to describe a person who is very kind and helpful, you might use the word "kind". However, if you are looking for a word to describe a person who is very kind and helpful, but also very generous, you might use the word "generous". In this case, the word "kind" is not enough to describe the person's personality. Therefore, it is better to use a phrase to describe a person's personality, such as "a very kind and helpful person".

INTRODUCTION TO KOHELET

One who speaks via prophecy or the divine spirit, indubitably will mention something lacking a specific intent (*kavanah*)... [The text], then, preserves not the meanings (*te'amim*) alone but also the similarities and differences between them. All textual discrepancies, large and small, aim towards the *secondary intent*, even though it may be quite distant from the initial intent. The explanation of that secondary intent is called *d'rush* (homiletic) ... While the rule that Ibn Ezra formulated is true, i.e. that Hebrew [Scripture] preserves the meaning but not [necessarily] the words, the Master spoke only of the initial intent, as we have noted.

הנה המדבר בנבואה או ברוח בקדש, אין ספק שלא יפול במאמרו דבר בלי כוונה מיוחדת... והוא, אם כן, לא לבד שומר הטעמים כי אם אף הדמיון והחלוף שבהם. וכל שנויי המאמר, מקטנם ועד גדולם, יכוונו אל כוונה שניה, ואם היא רחוקה לפעמים מעל הכוונה הראשונה. ובאור הכוונה השניה ההיא יקרא "דרוש"... אף גם שהכלל שזכר הראב"ע אמת, שהעברי שומר הטעמים ולא המלות, כי לא דבר הרב כי אם בבחינת הכוונה הראשונה כאשר זכרנו.

MALBIM
MEIR LEIB BEN YEHIEL
MICHEL (WISSER)

(1809-1879)

עמודי התור אשר הפירוש נשען עליהם, הם שלשה.
[א] לא נמצא במליצות הנביאים כפל ענין במלות שונות לא כפל ענין, לא כפל
מאמר, ולא כפל מליצה, לא שני משפטים שענינם אחד, לא שני משלים שהנמשל
אחד, ואף לא שתי מלות כפולות.

This commentary rests upon three pillars:

A. We shall not encounter in prophetic lyricism (*melizot ha-nevi'im*) repetition of a matter through different words (*kefel 'inyan be-millim shonot*; i.e. parallelism)—not the repetition of an entire topic, a whole statement, or a lyric; not two sentences with the identical meaning; neither two parables (*mashal*) with the same intended subject (*nim-shal*); nor even two repetitious (or: synonymous) words.⁴⁵

ב] לא נמצאו במליצות הנביאים ובמאמריהם, הפשוטים או הכפולים, מלות או פעלים הונחו במקרה מבלתי כונה מיוחדת, עד שכל המלות והשמות והפעלים שמהם הורכב כל מאמר, לא לבד שהם מוכרחים לבא במאמר ההוא, כי גם לא היה אפשר להמליץ האלהי להניח תחתיה מלה אחרת, כי כל מלות המליצה האלהית שקולה במאזני החכמה והדעת, ערוכים ושמורים מנויים וספורים במדת החכמה העליונה אשר אך היא לבדה תשגיב בכחה לדבר כן.

B. The lyricisms and statements of the prophets—repetitive [or: synonymous] or otherwise—do not contain nouns or verbs that appear accidentally, without any specific intent. Not only are all the words—nouns and verbs—from which these statements are compounded *de rigueur* for those statements, but the Divine Lyricist could not have used substitutes. All the words in a divine lyric are weighed on the scales of wisdom and knowledge; set, preserved, counted out, and calculated by the attribute of sublime wisdom that has the exclusive ability to speak so exaltedly.

ג] לא נמצא במליצות הנביאים קליפה בלא תוך, גויה בלא נשמה, לבוש בלא מתלבש, מאמר ריק מרעיון נשגב, דבור לא תשכון תבונה בו, כי דברות אלהים חיים כולם אל חי בקרבם, רוח חיים באפם, רוח איום אביר אדיר ונורא.

C. Prophetic lyrics do not contain husks bereft of content, bodies without souls, garments not worn, an utterance devoid of an exalted idea, a thoughtless statement, for they are all the living words of God, suffused by the living God, inspired by a living breath; an awesome, majestic, grand, and inspiring spirit.

ISAIAH 1:3

”יָדַע שׁוֹר קִנְיָהּ וַחֲמֹר אֲבוּס בְּעָלָיו; יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע, עַמִּי לֹא הִתְבוּנָן.”

“An ox knows its owner and a donkey [knows] its master's trough, yet my people knows not, Israel does not comprehend.”

ידע. הלא ראינו שני מיני ההכרות האלה נתונים נתונים הם גם בטבע הבע"ח הבלתי מדברים. כי השור יכיר את בעליו רק ע"י שקנה אותו בלבד, והחמור שאין לו הכרה כ"כ עכ"פ יכירהו ע"י שנותן לו באבוס לאכול. אבל ישראל לא ידע, ר"ל בעת שקראתי אותם בשם ישראל לאות שהם חלקי וקנייני ועבדי הם וזה נגד "בנים גדלתי". והיה להם להכיר בעליהם כשור, מ"מ לא רצה לידע. וגם עמי, בעת שרוממתי אותם מכל העמים במה שקראתיים עמי ונחלתי, וזה נגד "בנים רוממתי" והיה להם להכיר עכ"פ הטובה הפרטית כחמור, מ"מ "לא התבונן" לא רצה להבין.

Knows: We have evidence of two kinds of recognition, even in the nature of dumb animals. An ox will recognize its master simply by his purchase of it, while a donkey—which has no recognition to that extent—will recognize him, nonetheless, by his placing fodder in the trough for it to eat.

Israel does not know: I.e. When I call them by the name "Israel," it is a sign that they are My lot, My acquisition, and My servants (this is parallel to "I raised children," verse 2), and they ought to recognize their master as an ox does. Nevertheless, they did not want to know.

My people, too, when I elevated them above all the other peoples by calling them My people, and My inheritance (parallel to "I raised children and elevated them," verse 2), they ought to have recognized this special favor as a donkey does. Nevertheless: *does not comprehend:* They declined to understand.

גם במראה הלטושה הזאת, נביט בה כמה דברים.

[א] בטבע האדם ומדותיו, כי הגם שכל מוהר ומתן שיתן האב לבנו, כאין נחשב נגד הטובה העיקרית שסבב לו שהביאו אל המציאות, ואמנו וגדלו. מכל מקום, ראינו טבע האדם, כי יגדל אצלו אהבת הוריו, עת יוסיפו להעניקו רכוש ועושר, ורוממהו מכל אחיו, משאם לא יטיבו לו באלה, כמאמר רחל ולאה (בראשית לא:טו): "הלא נכריות נחשבנו לו."

[ב] הציור הזה ימצא קן לו בקרב איש ולב עמוק, גם בהכרת הטובה וההודאה אשר חייב לבוראו, יוצרו, אביו, קונהו.

In this polished mirror, we may see several things [reflected]:

(a) Man's nature and attributes: Even though every gift a father bestows upon a child is worthless in comparison to the fundamental favor of causality—that he brought him into existence, nurtured him, and raised him—in any event, we have seen that it is the nature of man that his love for his parents grows as they continually grant him property and wealth and elevate him above his siblings, more so than if they do not bestow these favors on him. As Rachel and Leah said: "He has treated us like strangers" (Genesis 31:15).

(b) This figure (*ḥiyur*) finds a nesting place within a person of deep feelings with regard as well to the debt of gratitude he owes to his Creator, his Initiator, his Father, his Owner.